

УДК 355.02

О.М. Семененко¹, Р.В. Бойко², О.Г. Водчиць³,
С.П. Василенко¹, Г.Г. Зубрицька⁴, О.І. Кремешний⁵

¹Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, Київ

²Національний університет оборони України ім. І. Черняхівського, Київ

³Військова кафедра Національного авіаційного університету, Київ

⁴Економічний університет в Катовіцах, Польща

⁵Харківський національний університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків

МЕТОДИКА РОЗПОДІЛУ ОБОРОННОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ МІЖ СКЛАДОВИМИ СИЛ ОБОРОНИ З УРАХУВАННЯМ ПОКАЗНИКІВ ПОТРЕБ ТА ПРІОРИТЕТНОСТІ ЗАВДАНЬ ЦИХ СКЛАДОВИХ НА ПЛАНОВИЙ РІК

Розглянуто підхід щодо раціонального розподілу оборонного бюджету України між складовими сил оборони. Вивчення та аналіз існуючого стану цього питання показує наявність декілька часткових способів проведення розподілу, які не враховують основні особливості його проведення, є однобічними та не мають зворотних зв'язків, що викликає сумніви щодо отриманого результату розподілу. Запропонована авторами методика дозволить враховувати під час розподілу коливання відсоткової ставки оборонного бюджету від ВВП та може використовуватися при формуванні програм та планів розвитку Збройних Сил України.

Ключові слова: коригування розподілу за потребою, потреба на плановий рік, оборонний бюджет, коефіцієнт пріоритетності завдань, складові сил оборони.

Вступ

Постановка проблеми. Ситуація на сході України докорінно змінила підхід до формування оборонного бюджету нашої країни та змусила керівництво держави переглянути свої погляди щодо подальшого розвитку сектору безпеки та оборони України [1–3]. Особливої актуальності в сучасних умовах розвитку України набувають питання забезпечення складових сил безпеки та оборони фінансовими ресурсами.

Забезпечення необхідного рівня воєнної безпеки України передбачає формування оборонного бюджету у розмірах, достатніх для вирішення цього завдання. Оборонний бюджет України становить частину ВВП, яка в результаті перерозподілу набуває форми централізованого цільового фонду фінансових ресурсів з подальшим використанням на потреби оборони країни. Воєнно-економічною й нормативно-правовою основою формування оборонного бюджету України є закони України, Укази Президента України, постанови Верховної Ради й Кабінету Міністрів України з питань оборони; накази й директиви Міністерства оборони (МО) України та інших відповідних міністерств з фінансово-економічних питань тощо [1–11]. Оборонний бюджет є специфічним за своєю структурою та важливою складовою державного бюджету.

Планування видатків на національну оборону й правоохоронну діяльність є невід'ємною частиною планування видатків державного бюджету на насту-

пний фінансовий рік і здійснюється відповідно до бюджетної класифікації видатків. Основним завданням у процесі фінансового планування є правильне формування потреби в коштах на розвиток Збройних Сил (ЗС) України, здійснення контролю щодо ефективного витрачання бюджетних коштів.

Основними етапами формування оборонного бюджету України на рік є: визначення потреби в коштах на плановий рік для вирішення завдань оборони держави; складання плану розподілу коштів за складовими сил оборони; своєчасне отримання бюджетних асигнувань на фінансування потреб складових сил оборони; систематичне уточнення потреби в коштах протягом року та своєчасне корегування планів фінансування; здійснення оперативного обліку і контролю за використанням коштів та за станом фінансування [3–7].

Оборонний бюджет має визначатися з урахуванням рівня безпеки й загроз, які стоять перед державою. Але обмеженість державних ресурсів призводить до того, що витрати на оборону визначаються, виходячи з наявних ресурсів та рівня інфляції, а не з реального рівня загроз безпеці держави. Кожного року під час прийняття бюджету на наступний рік перед політиками постає завдання адекватного розподілу ресурсів, наявних у державі. Ті самі обмеження стосуються й розподілу оборонного бюджету, тобто обмежені ресурси необхідно розподілити таким чином, щоб це давало можливість виконати поставлені завдання у сфері оборони держави.

Аналіз останніх досліджень, публікацій та ряду документів свідчить про зростання уваги керівництва держави до зміни підходів до фінансування оборонної сфери [1–11].

Сьогодні активно пропагандується перехід до забезпечення ЗС України ресурсами не за залишковим принципом, як було раніше, а з урахуванням наявних, реальних потреб [1–8]. Але ж, зростання потреб ЗС та обсягів їх забезпечення не повинно цуратися принципів економічності витрачання ресурсів.

Особливої актуальності питання ефективного витрачання ресурсів набуває в умовах безперервного застосування частин та підрозділів ЗС України для вирішення бойових завдань на Сході, а також в умовах зростання загроз з південного (Кримського) напрямку.

Застосування частин та підрозділів ЗС України та постійна напруженість обстановки навколо держави зумовлюють зростання потреб ЗС України щодо фінансового забезпечення державою заходів утримання та розвитку ЗС України (рис. 1).

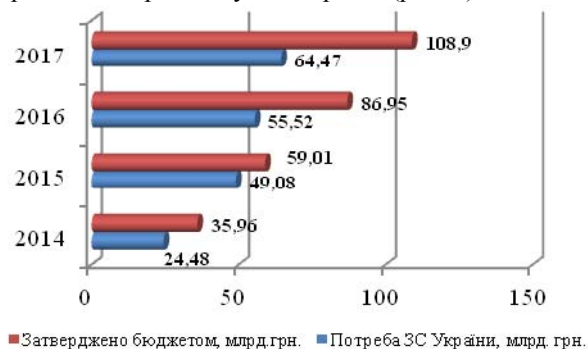

Рис. 1. Динаміка потреб ЗС України та затверджених бюджетом обсягів фінансування (2014–2017 рр.)

Швидкість зростання потреб ЗС України сьогодні набагато більша ніж швидкість відновлення економічних можливостей держави, внаслідок цього постійно збільшується розбіжність між обсягами потрібних фінансових ресурсів для функціонування ЗС України та обсягами, які спроможна виділяти держава (рис. 2).

Рис. 2. Показник розбіжності між потребами та фактичними обсягами фінансування ЗС України (2014–2017 рр.)

Обмеженість в ресурсах викликає необхідність пошуку шляхів підвищення ефективності використання наявних ресурсів з урахуванням динаміки потреб ЗС України. Одним із можливих шляхів рішення таких задач є оптимізація розподілу наявних фінансових ресурсів за об'єктами, які їх використовують.

Тому вирішення питання щодо розроблення методики раціонального розподілу оборонного бюджету у разі його невідповідності потребам складових сил оборони є достатньо актуальним та своєчасним завданням сьогодення.

Метою статті є запропонувати методику розподілу оборонного бюджету України між складовими сил оборони з урахуванням їх потреб та пріоритетності завдань складової сил оборони на плановий рік, а також навести підхід щодо підвищення ефективності розподілу оборонного бюджету у разі зміни частки фінансування складових сил оборони від ВВП.

Виклад основного матеріалу

Концепцією розвитку сектору безпеки і оборони України визначається, що фінансування сектору безпеки і оборони потребуватиме спрямування щорічно не менше 5 відсотків від ВВП, зокрема на видатки на оборону – не менше 3 відсотків від ВВП щороку [1–3]. Збільшення кількості складових сил оборони, з яких деякі тільки частково залучаються до виконання завдань оборони, викликає необхідність розроблення методики розподілу оборонного бюджету між складовими сил оборони з урахуванням ступеня залучення їх до виконання завдань оборони на наступний плановий рік, з метою ефективного виконання цих завдань.

У загальному вигляді методичний підхід базується на визначенні частки військ (сил) військових формувань України, задіяних у виконанні завдань оборони, що надає можливість фінансувати їх з Державного бюджету України, призначеного на оборону. Керівними документами (Воєнна доктрина України, Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України, Стратегічний оборонний бюлетень України) визначена матриця розподілу завдань у сфері оборони між складовими сил оборони. Процес оцінки і планування сил у середині кожного військового формування України дозволяє визначити кількість сил та засобів, які необхідні для виконання завдань у сфері оборони (завдань оборони). Визначений склад військ (сил) має свої можливості та організаційну структуру, що дозволяє встановити частку таких формувань всередині військових формувань України, що виконують завдання оборони.

Виділивши частку формувань, які беруть участь у виконанні завдань оборони, розраховують видатки на їх утримання, підготовку, розвиток (за-

купівлю) ОВТ, що й буде складати потребу у витратах на виконання завдань оборони цими складовими сектору оборони. Визначення частки витрат на виконання завдань оборони усіма військовими формуваннями та встановлення обсягів таких витрат у фінансуванні для кожного військового формування дозволяє припустити, що ця частка і є основою для розподілу бюджетних коштів на виконання вищезазначених завдань оборони.

Розроблена на цій основі Методика дозволить визначити частку оборонного бюджету України кожної складової сил оборони з урахуванням частки чисельності складової сил оборони, що залучається до завдань оборони; пріоритетності завдань, які на неї покладаються; та не допустити фінансування складової сил оборони нижче рівня граничних обсягів видатків загального фонду, які необхідні для її функціонування.

Структурно-логічна схема методики розподілу оборонного бюджету наведена на рис. 3. У якості складових сил оборони, які можуть фінансуватися з оборонного бюджету, обрано чотири складові: ЗС України; Головне управління розвідки (ГУР) МО України; Національна гвардія України (НГУ); Державна спеціальна служба транспорту України (ДССТУ). Кількість складових сил оборони, які будуть фінансуватися з оборонного бюджету, може змінюватися в залежності від прийнятих вищими ланками влади рішень.

Запропонована методика розподілу оборонного бюджету України за складовими сил оборони (далі – Методика) складається з трьох етапів.

Перший етап – це формування вихідних даних для проведення розподілу оборонного бюджету за складовими сил оборони сектору безпеки і оборони. На цьому етапі: уточнюються складові сил оборони, які будуть фінансуватися з оборонного бюджету; визначається частка кожної складової сил оборони (частка особового складу від загальної чисельності сил оборони, що залучається до виконання завдань оборони, частка озброєння та військової техніки (ОВТ) від загальної кількості ОВТ сил оборони, що залучається до виконання завдань оборони), яка безпосередньо залучатиметься до виконання завдань оборони; відповідно до визначеної частки складової сил оборони, що залучається до виконання завдань оборони, розраховується потреба в коштах кожної складової сил оборони (витрати на утримання, підготовку, розвиток (закупівлю) ОВТ, створення та накопичення матеріально-технічних засобів (МТз)); визначається частка кожного виду витрат у загальних обсягах витрат для кожної складової сил оборони; визначається загальна потреба усіх складових сил оборони, які безпосередньо залучатимуться до виконання завдань оборони та з урахуванням розра-

хованої потреби – частка кожної складової у оборонному бюджеті (рис. 3).

Другий етап – це етап безпосереднього розподілу оборонного бюджету за складовими сектору оборони України. Вихідними даними цього етапу є показник ВВП України на плановий рік та показник частки видатків від ВВП на оборону (в прикладі, визначено на рівні 3% від ВВП, але не треба забувати, що законодавчо визначено не менше 3% від ВВП).

Визначені показники потреб складових сектору оборони дозволяють розрахувати загальні показники повної потреби сектору оборони та потреби відповідно до показників граничних обсягів видатків загального фонду бюджету (рис. 3).

Методика передбачає рішення поставленого завдання щодо раціонального розподілу оборонного бюджету за двох можливих ситуацій: перша – якщо визначений на плановий рік оборонний бюджет менше загального показника граничних обсягів видатків на сектор оборони, тоді розподіл оборонного бюджету на рік повинен здійснюватися за відсотковими частками, сформованими відносно показників граничних обсягів видатків загального фонду бюджету; друга – якщо визначений на рік оборонний бюджет більше загального показника граничних обсягів видатків на сектор оборони, але менше або дорівнює показнику необхідної повної потреби, тоді розподіл оборонного бюджету на рік повинен здійснюватися за відсотковими частками, сформованими відносно показників повної потреби видатків на сектор оборони (рис. 3).

Якщо після розподілу оборонного бюджету за відсотковими частками, сформованими відносно показників повної потреби сектору оборони, складається ситуація, що частка видатків оборонного бюджету на будь-яку складову на рік менше її граничних обсягів видатків загального фонду, повинно прийматися рішення щодо реформування цієї складової до визначеного бюджету, або щодо перерозподілу оборонного бюджету на рік з урахуванням пріоритетності завдань складових сектору оборони.

Тоді частка складової визначається за відсотковими частками сформованими відносно показників граничних обсягів видатків загального фонду бюджету з додаванням частки показника відмінності виділених обсягів коштів на сили оборони від граничних обсягів видатків загального фонду (рис. 1). Цю частку визначають коефіцієнти пріоритетності завдань складових сектору оборони на рік, які формуються методом експертного опитування. Ці коефіцієнти враховують у собі ступінь залучення складової до виконання завдань оборони. Наприклад, станом на початок 2017 року було визначено, що ЗС України залучаються на 100% до вирішення завдань оборони, ГУР МО України – 100%, НГУ – 40%,

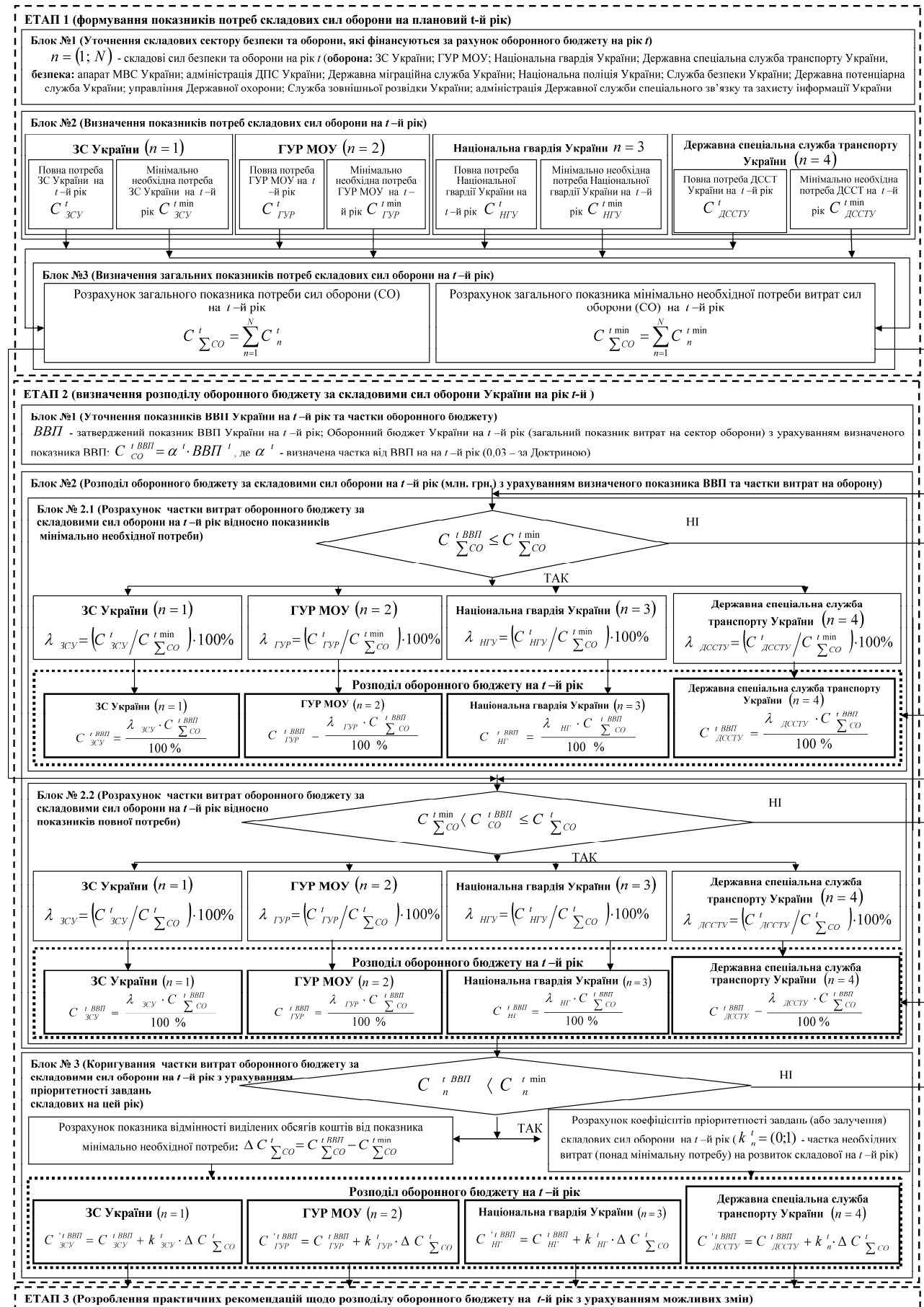

Рис. 3. Методика розподілу оборонного бюджету України між складовими сил оборони з урахуванням показників потреб та пріоритетності завдань цих складових на плановий рік

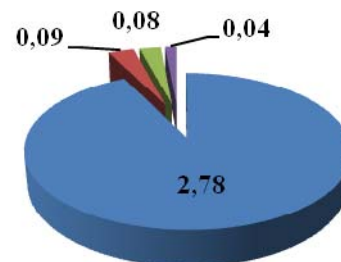
ДССТУ – 80%. Запропонований підхід дозволить раціонально розподіляти оборонний бюджет України з урахуванням їх потреб та ступеня залучення складової до виконання завдань оборони на плановий рік. Керівництвом держави може бути прийняте рішення про фінансування в повних обсягах з оборонного бюджету кожної складової сил оборони незалежно від ступеня їх залучення до завдань оборони з метою спрощення фінансової звітності та уникнення дублювання. Тоді в запропонованій методиці коефіцієнти залучення до завдань оборони визначаються рівними 1 та розподіл відбувається відповідно до визначених попередньо ситуацій розподілу.

Наведемо приклад функціонування Методики за умови розподілу оборонного бюджету України за чотирма складовими сектору оборони (ЗС України, ГУР МО України, Національна гвардія України, Державна спеціальна служба транспорту (ДССТ) України). Розподіляти будемо оборонний бюджет на 2017 рік, у разі його визначення на рівні 3% від ВВП. В якості ВВП 2017 року візьмемо прогнозні дані щодо ВВП України у розмірі 2 584,9 млрд. грн., тому як ці дані були закладені станом на кінець 2016 року для формування Державного бюджету України. Відповідно до внесених правок ВВП України станом на 31.05.2017 року було уточнено як 2 845,8 млрд. грн. [9–11]. Вихідними даними для розрахунків є: чисельність особового складу і озброєння та військової техніки складових сектору оборони; витрати на їх підготовку; витрати на розвиток; соціальні витрати; частка чисельності складової, яка залучається до виконання завдань оборони; коефіцієнти пріоритетності завдань складових сектору оборони (ЗС України – 0,81; ГУР МО України – 0,06; Національна гвардія України – 0,09; ДССТ України – 0,04). За наявності визначених вихідних даних щодо прогнозного показника ВВП України на 2017 рік та показників потреб (повної та граничних видатків) складових сектору оборони станом на кінець 2016 року, можна провести розрахунки щодо показників частки витрат на складову сектору оборони від ВВП. Ці розрахунки повинні враховувати показники частки залучення складової до виконання завдань оборони, з метою уникнення фінансування з оборонного бюджету складових, яким непритаманні завдання оборони. Проведення розрахунків, показує, що відсоток видатків на сектор оборони від ВВП за умов задоволення повних потреб її складових повинен складати 5,23% (135,31 млрд. грн.), з яких частка МО України повинна складати 4,72% (122,1 млрд. грн.), ГУР МО України – 0,08% (2,055 млрд. грн.), Національна гвардія України – 0,41% (10,6 млрд. грн.) та ДССТ України – 0,02% (0,55 млрд. грн.). За умов урахування частки залучення складових сектору оборони до вирішення завдань

оборони відсоток від ВВП на сектор оборони повинен складати 4,95%, з яких видатки на МО України, ГУР МО України та ДССТ України практично не змінюються, а відсоток на Національну гвардію України зменшується на 0,06% та складає 0,02% від ВВП (3,29 млрд. грн.), бо тільки частина НГ України, яка залучається до виконання завдань оборони може фінансуватися з оборонного бюджету. За умов складання потреби за показниками граничних видатків загального фонду бюджету потреба сектору оборони складає 88,1 млрд. грн. (3,41% від ВВП), з яких МО України – 78,8 млрд. грн. (3,05% від ВВП), ГУР МО України – 1,3 млрд. грн. (0,05% від ВВП), НГ України – 7,5 млрд. грн. (0,29% від ВВП), ДССТ України – 0,5 млрд. грн. (0,02%). Якщо врахувати частки залучення складових до виконання завдань оборони, то видатки на НГ України будуть складати 2,32 млрд. грн. (0,09% від ВВП).

Аналіз проведених розрахунків дозволяє розрахувати показники частки видатків на складові сектору оборони України на 2017 рік та визначити кількісні показники розподілу оборонного бюджету. Визначені прогнозні 3% від ВВП на оборону складають показник 77,55 млрд. грн. Цей показник не відповідає навіть показникам граничних обсягів видатків загального фонду бюджету на сили оборони, які складають потребу 82,9 млрд. грн. Визначений показник складає 93,5 % від граничних обсягів та 57% від повної потреби сектору оборони.

Фактичний бюджет МО України на 2017 рік складає 64,4 млрд. грн., що складає 2,4% від ВВП, 54,6% від показника повної потреби та 77,7% від показника необхідної потреби в фінансуванні МО України у 2017 році. Тобто розподіл оборонного бюджету повинен проводитися за першої ситуації, яка розкрита в Методиці, тобто за показниками потреби складеної відповідно до граничних обсягів видатків загального фонду бюджету. На рис. 4 та рис. 5 наведені отримані результати розрахунків.

■ МОУ ■ ГУР МОУ ■ НГУ ■ ДССТУ

Рис. 4. Розподіл прогнозованого оборонного бюджету з урахуванням частки залучення до завдань оборони, %

Якщо ж під час розрахунків використовувати статистичну інформацію щодо розподілу бюджету складових сил оборони за напрямками витрат (утримання,

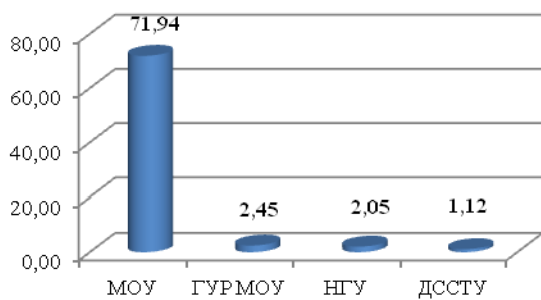

Рис. 5. Розподіл прогнозованого оборонного бюджету з урахуванням частки залучення до завдань оборони, млрд. грн.

підготовка, озброєння та військова техніка, матеріально-технічне забезпечення), тоді розрахунки частки бюджету складової в загальному показнику витрат за визначеними напрямками будуть відповідати аналітичним даним наведеним у табл. 1.

Таблиця 1

Частка складової сил оборони від оборонного бюджету за напрямками витрат без урахування показника залучення до виконання завдань оборони складовими сил оборони

Найменування складової сил оборони	Частка на утримання Кутр	Частка на підготовку Кпід	Частка на ОВТ Ковт	Частка на МТЗ та інфраструктура КМТЗ та інф.
МО України	0,846	0,934	0,908	0,897
ГУР МО України	0,035	0,021	0,025	0,029
НГ України	0,108	0,035	0,049	0,046
ДССТУ	0,011	0,01	0,018	0,028
Загальний показник	1,00	1,00	1,00	1,00

Таблиця 2

Розподіл бюджету за напрямками витрат залежно від рівня фінансування (за досвідом фінансування ЗС України та інших країн світу)

Розмір оборонного бюджету	Частка на утримання К утр	Частка на підготовку К під	Частка на ОВТ Ковт	Частка на МТЗ та інфраструктура КМТЗ та інф.	Загальний показник
< 2 % ВВП	0,78	0,04	0,15	0,03	1
≈ 3 % ВВП	0,64	0,08	0,23	0,05	1
> 4 % ВВП	0,53	0,1	0,29	0,08	1

Використання статистичної інформації щодо розподілу оборонного бюджету в ЗС України та інших країнах світу дозволяє сформулювати розподіл оборонного бюджету України за напрямками витрат залежно від рівня фінансування сектору оборони

держави, як з урахуванням коефіцієнту залучення складової до завдань оборони, так і без нього (табл. 2–4, рис. 6–7).

Проведення практичних розрахунків та порівняльний аналіз розподілу оборонного бюджету складових оборони за різних умов фінансування оборони здійснювався за розмірів оборонного бюджету менше 2% від ВВП, біля 3% від ВВП та понад 4% від ВВП.

Залежно від зміни умов фінансування відповідно змінюються частки розподілу бюджету складових сил оборони за напрямками витрат (табл. 2).

Таблиця 3

Розподіл оборонного бюджету за складовими сил оборони без урахування частки їх участі у виконанні завдань оборони у 2017 році

Розмір оборонного бюджету	МОУ	ГУР МОУ	НГУ	ДССТУ	Загальний показник
< 2 % ВВП	86,04	3,28	9,44	1,25	100
≈ 3 % ВВП	86,99	3,13	8,55	1,34	100
> 4 % ВВП	87,69	3,02	7,86	1,43	100

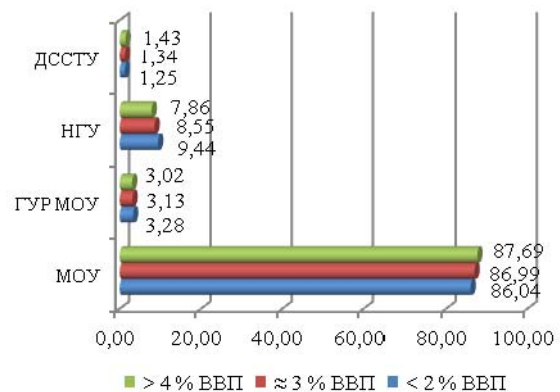

Рис. 6. Розподіл оборонного бюджету за складовими сил оборони без урахування частки їх участі у виконанні завдань оборони у 2017 році

Таблиця 4

Розподіл оборонного бюджету за складовими сил оборони з урахування частки їх участі у виконанні завдань оборони у 2017 році

Розмір оборонного бюджету	МОУ	ГУР МОУ	НГУ	ДССТУ	Загальний показник
< 2 % ВВП	92,45	3,29	2,90	1,35	100,00
≈ 3 % ВВП	92,76	3,16	2,64	1,44	100,00
> 4 % ВВП	92,96	3,06	2,44	1,54	100,00

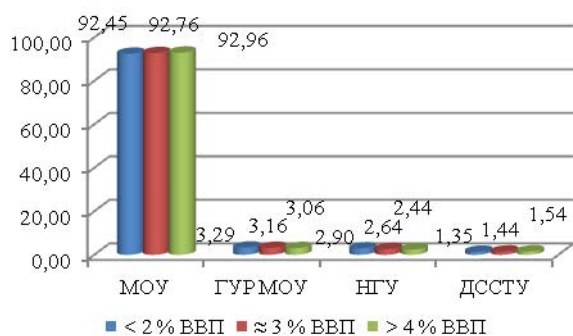

Рис. 7. Розподіл оборонного бюджету за складовими силами оборони з урахування частки їх участі у виконанні завдань оборони у 2017 році

Висновки

Запропонована у статті методика розподілу оборонного бюджету за складовими силами оборони

дозволяє обґрунтовано підійти до вирішення питання раціонального розподілу оборонного бюджету України з урахуванням їх потреб та ступеня залучення складової сили оборони до виконання завдань оборони на плановий рік.

Викладений в методиці підхід може використовуватися в інших відомствах та установах, які мають декілька головних складових, що фінансуються із загального бюджету, а також будь-якими розпорядниками державних коштів.

Подальшими дослідженнями за визначенням в статті напрямком є дослідження питань побудови математичної моделі визначення коефіцієнтів залучення складових сил оборони до завдань оборони в залежності від динаміки факторів у часі.

Список літератури

1. Радковець Ю. Гібридна війна Росії проти України: уроки та висновки – 24.10.2016 / Ю. Радковець [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://qoo.by/2ZO1>.
2. Бюджетний кодекс України з правками від 14 травня 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://qoo.by/2ZO4>.
3. Ващенко І. Проблеми планування та формування оборонного бюджету в сучасних умовах / І. Ващенко, Є. Марко // Наука і оборона. – 2013. – № 4. – С. 29-32. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ nauio_2013_4_7.
4. Щодо оцінювання ефективності виконання Державних програм розвитку (реформування) Збройних Сил України за період 2006-2013 роки [Текст] / В.П. Дідіченко, О.М. Семененко та ін. // Звіт про виконання оперативного завдання. – К.: ЦНДІ ЗС України, 2015. – 52 с.
5. Щодо оцінювання ефективності виконання бюджетних програм Міністерства оборони України за 2006-2014 роки: звіт про виконання оперативного завдання [Текст] / В.П. Дідіченко, О.М. Семененко та ін. – К.: ЦНДІ ЗС України, 2015. – 67 с.
6. Про розподіл коштів, передбачених у Державному бюджеті на 2017 рік. Особливості розподілу на 02.2017 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/81-2017-p.
7. Семененко О.М. Методичний підхід до розподілу оборонного бюджету України між складовими силами оборони з урахуванням ступеня їх залучення до виконання завдань оборони [Текст] / О.М. Семененко, О.Г. Водчиць, С.Л. Вінник, В.В. Борбенчук // 36. наук. пр. ЦНДІ ЗС України. – К., 2016. – № 4 (78). – С. 266-278.
8. Семененко О.М. Методичний апарат обґрунтування та коригування програм та планів розвитку Збройних Сил України / О.М. Семененко, Ю.Б. Добровольський, Р.В. Бойко, Л.М. Семененко, М.В. Науменко // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2016. – № 4(25). – С. 11-18.
9. Семененко О.М. Основні воєнно-економічні аспекти комплексного планування розвитку Збройних Сил України [Текст]. – / О.М. Семененко, Ю.Б. Добровольський, А.Є. Єфименко, С.А. Паюк // 36. наук. пр. Військової академії м. Одеса. – Одеса, 2016. – № 1 (5). – С. 122-131.
10. Динаміка ВВП України. Прогноз номінального та реального ВВП. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/index/gdp/>.
11. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2017 рік. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 липня 2016 р. № 399 зі змінами внесеними Постановою Кабінету Міністрів № 385 від 31.05.2017 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/399-2016-11>.

References

1. Radkovets, Yu. (2016), “*Hibrydna viina Rosii proty Ukrainy: uroky ta vysnovky*” [Russian hybrid war against Ukraine: lessons and conclusions], Ukrinform.ua, <http://qoo.by/2ZO1> (accessed 3 July 2017).
2. “*Biudzhetniy kodeks Ukrainy z pravkamy vid 14 travnia 2017 roku*” [The Budget Code of Ukraine as amended on May 14, 2017], Urist-ua.net, <http://qoo.by/2ZO4> (accessed 3 July 2017).
3. Vashchenko, I and Marko, Ye. (2013), “*Problemni pytannia formuvannia ta vykonannia oboronnoho biudzhetu v Ukraini v 2013 rotsi*” [Problematic issues of formation and implementation of the defense budget in Ukraine in 2013], *Nauka i oborona*, No. 4, pp. 29-32.

4. Didichenko, V. and Semenenko, O. (2015), "Shchodo otsiniuvannia efektyvnosti vykonannya Derzhavnykh proqram rozvytku (reformuvannia) Zbroinykh Syl Ukrainy za period 2006-2013 roky" [On evaluation of the effectiveness of the implementation of the State Programs of Development (Reform) of the Armed Forces of Ukraine for the period of 2006-2013], Central Research Institute of the Armed Forces of Ukraine, Kyiv, 52 p.

5. Didichenko, V. and Semenenko, O. (2015), "Shchodo otsiniuvannia efektyvnosti vykonannya biudzhetykh proqram Ministerstva oborony Ukrainy za 2006-2014 roky" [On the evaluation of the effectiveness of the implementation of the budget programs of the Ministry of Defense of Ukraine for 2006-2014], Central Research Institute of the Armed Forces of Ukraine, Kyiv, 67 p.

6. Low of Ukraine (2017), "Pro rozpodil koshtiv, peredbachenykh u Derzhavnomu biudzheti na 2017 rik. Osoblyvosti rozpodilu na 02.2017 roku" [On the distribution of funds envisaged in the State Budget for 2017. Features of the division on 02.2017], *Zakonodavstvo Ukrainy*, <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/81-2017-p>. (accessed 3 July 2017).

7. Semenenko, O.M., Vodchits, O.G., Vinnik, S.L. and Borbenchuk, V.V. (2016), "Metodychnyi pidkhid do rozpodilu oboronnoho biudzhetu Ukrainy mizh skladovymy syl oborony z urakhuvanniam stupenia yikh zaluchennia do vykonannya zavdan oborony" [Methodical approach to the distribution of the defense budget of Ukraine between the components of the defense forces, taking into account the degree of their involvement in the performance of defense tasks], *Collection of scientific works of the Central Research Institute of the Armed Forces of Ukraine*, No. 4(78), pp. 266-278.

8. Semenenko, O.M., Dobrovolsky, Y.B., Boyko, R.V., Semenenko, L.M. and Naumenko, M.V. (2016), "Metodychnyi aparat obgruntuvannia ta koryhuvannia proqram ta planiv rozvytku Zbroinykh Syl Ukrainy" [Systematic study unit and adjustments programmes and plans of development of the Armed Forces of Ukraine], *Science and Technology of the Air Force of Ukraine*, No. 4 (25), pp. 11-19.

9. Semenenko, O., Dobrovolskyi, Yu., Yefymenko and Paiuk, A (2016), "Osnovni voienno-ekonomichni aspekty kompleksnoho planuvannia rozvytku Zbroinykh Syl Ukrainy" [Major military-economic aspects of integrated planning of the development of the Armed Forces of Ukraine], *Collection of scientific works of Military Akademiy*, No. 1 (5), Odessa, pp. 122-131.

10. Ministry of Finance of Ukraine (2016), *Dynamika VVP Ukrainy. Prohnoz nominalnoho ta realnoho VVP* [Dynamics of GDP of Ukraine. Forecast of nominal and real GDP], <https://index.minfin.com.ua/index/gdp/> (accessed 3 July 2017).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), "Pro skhvalennia Prohnozu ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy na 2017 rik. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 1 lypnia 2016 r. № 399 zi zminamy vnesenymy Postanovoioiu Kabinetu Ministriv № 385 vid 31.05.2017" [On Approval of the Forecast of Economic and Social Development of Ukraine for 2017. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 1, 2016 No. 399 as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers No. 385 dated 31.05.2017], *Zakonodavstvo Ukrainy*, <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/399-2016-11> (accessed 3 July 2017).

Надійшла до редколегії 28.09.2017

Схвалена до друку 2.11.2017

Відомості про авторів

Семененко Олег Михайлович

кандидат технічних наук
старший науковий співробітник
докторант Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-6477-3414>
e-mail: aosemenenko@ukr.net

Бойко Руслан Васильович

кандидат технічних наук
старший науковий співробітник
Національного університету оборони України
імені Івана Черняхівського,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-7240-4299>
e-mail: boyko1975@ukr.net

Водчиць Олександр Григорович

кандидат технічних наук доцент
начальник кафедри Національного авіаційного
університету,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-3294-7632>
e-mail: avg64avg@gmail.com

Information about the authors:

Semenenko Oleg

Candidate of Technical Science Senior Research
Doctoral Student of Central Research
Institute of the Armed Forces of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-6477-3414>
e-mail: aosemenenko@ukr.net

Boiko Ruslan

Candidate of Technical Science
Senior Research of National Defence University
of Ukraine named after Ivan Chernyakhovsky,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-7240-4299>
e-mail: boyko1975@ukr.net

Vodchits Oleksandr

Candidate of Technical Sciences Associate Professor
Head of Department
of National Aviation University,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-3294-7632>
e-mail: avg64avg@gmail.com

Василенко Сергій Петрович

начальник науково-дослідного відділу
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-3666-6934>
e-mail: svasilenko477@gmail.com

Vasilenko Sergiy

Chief of Scientific Research Department
of the Central Research Institute
of the Armed Forces of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-3666-6934>
e-mail: svasilenko477@gmail.com

Зубрицька Галина Григоріївна

студентка Економічного університету в Катовіцах,
Катовіце, Польща
<https://orcid.org/0000-0002-9668-5491>
e-mail: galyna.zubrytska@gmail.com

Zubrytska Halyna

Student of University of Economics in Katowice,
Katowice, Poland
<https://orcid.org/0000-0002-9668-5491>
e-mail: galyna.zubrytska@gmail.com

Кремешний Олександр Іванович

кандидат технічних наук
начальник науково-дослідного відділу
Харківського національного університету
Повітряних Сил ім. І. Кожедуба,
Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-9802-215X>
e-mail: kremeshnyj.o.hnups@gmail.com

Kremeshnyy Oleksandr

Candidate of Technical Science Senior Research
Chief of Scientific Research Department
of Ivan Kozhedub Kharkiv National
Air Force University,
Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-9802-215X>
e-mail: kremeshnyj.o.hnups@gmail.com

**МЕТОДИКА РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ОБОРОННОГО БЮДЖЕТА УКРАИНЫ
МЕЖДУ СОСТАВЛЯЮЩИМИ СИЛ ОБОРОНЫ С УЧЁТОМ ПОКАЗАТЕЛЕЙ НЕОБХОДИМОГО
ФИНАНСИРОВАНИЯ И ПРИОРИТЕТНОСТИ ЗАДАНИЙ
ЭТИХ СОСТАВЛЯЮЩИХ НА ПЛАНОВЫЙ ГОД**

О.М. Семененко, Р.В. Бойко, А.Г. Водчиц, С.П. Василенко, Г.Г. Зубрицкая, А.И. Кремешный

Рассмотрен подход к рациональному распределению оборонного бюджета Украины между составляющими сил обороны. Изучение и анализ существующего состояния этого вопроса свидетельствует о наличии несколько частных способов проведения распределения, которые не учитывают его основные особенности, являются односторонними, не имеют обратных связей и вызывают сомнения относительно полученных результатов распределения. Предложенная методика позволит учитывать колебания процентной ставки оборонного бюджета от ВВП и может использоваться при формировании программ и планов развития Вооруженных Сил Украины.

Ключевые слова: составляющие сил обороны; оборонный бюджет, необходимые объемы финансирования, коэффициент приоритетности заданий, корректировка распределения.

**THE METHOD OF DISTRIBUTION OF THE DEFENSE BUDGET OF UKRAINE BETWEEN THE COMPONENTS
OF DEFENSE WITH ACCOUNTING INDICATORS OF NECESSARY FINANCING AND PRIORITY OF THE
PROBLEMS OF THOSE COMPANIES AT PLANNY YEAR**

O. Semenenko, R. Boyko, O. Vodchyts, S. Vasilenko, H. Zubrytska, O. Kremeshnyy

In the article the authors propose an approach to the solution of the current issue on rational distribution of the defense budget of Ukraine between the components of the defense forces. The study and analysis of the existing state of this issue shows the existence of several particular ways of carrying out the distribution, which do not take into account the basic features of its conduct. These methods are one-way and do not have feedbacks. All this raises doubts about the result of the distribution. The authors propose to apply, when distributing the defense budget of Ukraine, the methodology developed by them for the distribution of the defense budget of Ukraine between the components of the defense forces, taking into account the needs and priorities of these components for the target year. The method proposed by the authors will also allow to take into account when distributing the interest rate fluctuations of the defense budget from GDP. The methodology developed in the article can be used by defense planning specialists of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine and the Ministry of Defense of Ukraine with the aim of increasing the efficiency of distribution and spending of public funds, as well as the effectiveness of forming programs and development plans for the Armed Forces of Ukraine.

Keywords: components of the forces of defense; the defense budget, the necessary amount of financing, the priority ratio of tasks, the adjustment of distribution.